

הסברים

אנלוגיות (שאלות 1-6)

1. השאלה: חד עין : הבחין -

היחס: חד עין הוא בעל יכולת הבחנה בפרטים, כלומר מי שנוהג להבחין בדברים בקלות.
א' הוא מי שנוהג (בעצמו) ל-ב' בקלות.

- תשובה (1): רב רושם : התרשם. האם רב רושם הוא מי שנוהג להתרשם בקלות? לא. רב רושם הוא מי שמשפיע ביותר, בעל כוח השפעה. כלומר, שאחרים נוהגים להתרשם ממנו בקלות.
- תשובה (2): בן חורין : השתחרר. האם בן חורין הוא מי שנוהג להשתחרר בקלות? לא. בן חורין זה חופשי ומשוחרר, אז אין לו צורך להשתחרר.
- תשובה (3): רך לבב : הפחיד. האם רך לבב הוא מי שנוהג להפחיד בקלות? לא. רך לבב זה פחדן, כלומר מי שקל לאחר להפחיד אותו.
- תשובה (4): חם מזג : התרגז. האם חם מזג הוא מי שנוהג להתרגז בקלות? כן.
- תשובה (4).**

2. השאלה: מעלות צלזיוס : מדחום -

היחס: מדחום הוא מכשיר למדידת טמפרטורה, ומעלות צלזיוס הן יחידות מידה של טמפרטורה.
ב' משמש למדידה של משהו, ו-א' זה יחידות מידה שלו.

- תשובה (1): משקל : מאזניים. האם מאזניים משמש למדידה של משהו, ומשקל זה יחידות מידה שלו? לא. משקל הוא לא יחידות מידה (אלא קילוגרם, גרם, וכו').
- תשובה (2): סנטימטר : סרגל. האם סרגל משמש למדידה של משהו, וסנטימטר זה יחידות מידה שלו? כן. סרגל מודד אורך, וסנטימטר זה יחידות מידה של אורך.
- תשובה (3): ליטר : בקבוק. האם בקבוק משמש למדידה של משהו, וליטר זה יחידות מידה שלו? לא. בקבוק לא משמש למדידה.
- תשובה (4): שנייה : זמן. האם זמן משמש למדידה של משהו, ושנייה זה יחידות מידה שלו? לא. זמן לא משמש למדידה.
- תשובה (2).**

3. השאלה: דיווח : הלשין -

היחס: הלשין זה מסר ידיעות מרשיעות על אדם בסתר, כלומר דיווח עם כוונות שליליות.
ב' זה א' עם כוונה שלילית.

- תשובה (1): תכנן : זמם. האם זמם זה תכנן עם כוונה שלילית? כן. זמם זה תכנן אבל עם כוונות זדוניות.
- תשובה (2): גינה : הוקיע. האם הוקיע זה גינה עם כוונה שלילית? לא. הוקיע זה ביקר בצורה קשה, גינה. כלומר, מדובר במילים בעלות משמעות דומה.
- תשובה (3): קלקל : חיבל. האם חיבל זה קלקל עם כוונה שלילית? לא. חיבל זה גרם נזק, קלקל. כלומר, מדובר במילים בעלות משמעות דומה.
- תשובה (4): הפריך : הכחיש. האם הכחיש זה הפריך עם כוונה שלילית? לא. הכחיש זה טען לחוסר נכונות, והפריך זה הוכיח שמהו לא נכון.
- תשובה (1).**

4.

השאלה: **קהה** : **אבן משחזת** - (קהה = לא חד)

היחס : **אבן משחזת** משמשת לחידוד והשחזה, כלומר להפיכת משהו ללא **קהה**.

ב' משמשת להפיכה של משהו ללא **א'**.

תשובה (1): **כבד** : **מנוף**. האם **מנוף** משמש להפיכה של משהו ללא **כבד**? לא. **מנוף** נועד להרמת משא **כבד**.

תשובה (2): **מאובק** : **מטלית**. האם **מטלית** משמשת להפיכה של משהו ללא **מאובק**? כן. **מטלית** משמשת לניקוי אבק, כלומר להפיכה של משהו ללא **מאובק**.

תשובה (3): **ישר** : **פלס**. האם **פלס** משמשת להפיכה של משהו ללא **ישר**? לא. **פלס** הוא מכשיר המסייע לקבוע האם משטח מונח **ישר**.

תשובה (4): **גזום** : **מזמרה**. האם **מזמרה** משמשת להפיכה של משהו ללא **גזום**? לא. **מזמרה** נועדה לגיזום.

תשובה (2).

5.

השאלה: **אבד עליו הקלח** : **רלוונטיות** -

היחס : **אבד עליו הקלח** זה התיישן, איבד את הרלוונטיות שלו.

א' זה איבד את ה-**ב'** שלו.

תשובה (1): **נשבר מטה לחמו** : **פרנסה**. האם **נשבר מטה לחמו** זה איבד את ה**פרנסה** שלו? כן.

תשובה (2): **ניטל עוקצו** : **תפלות**. האם **ניטל עוקצו** זה איבד את ה**תפלות** שלו? לא. **ניטל עוקצו** זה פגה חריפותו, סר ממנו עיקרו. כלומר, התחיל להיות **תפל**.

תשובה (3): **הפיל עליו את חיתתו** : **שלווה**. האם **הפיל עליו את חיתתו** זה איבד את ה**שלווה** שלו? לא. **הפיל עליו את חיתתו** זה איים והפחיד אותו. כלומר, גרם לאחר לאבד את ה**שלווה** שלו.

תשובה (4): **סכר את פיו** : **התבטאות**. האם **סכר את פיו** זה איבד את ה**התבטאות** שלו? לא. **סכר את פיו** זה שתק, הפסיק ל**התבטא**.

תשובה (1).

6.

השאלה: **הברה** : **אוצר מילים** -

היחס: **הברה** היא חלק ממילה, ו**אוצר מילים** זה כלל המילים הנמצאות בשימוש.

א' היא חלק מ**משהו**, ו-**ב'** זה כלל המשהו הזה.

תשובה (1): **תכונה** : **אופי**. האם **תכונה** היא חלק מ**משהו**, ו**אופי** זה כלל המשהו הזה? לא. **אופי** הוא כלל ה**תכונות** של אדם.

תשובה (2): **עלה** : **יער**. האם **עלה** היא חלק מ**משהו**, ו**יער** זה כלל המשהו הזה? לא. **עלה** הוא חלק מעץ, אך **יער** הוא לא כלל העצים, אלא מקום שבו גדלים עצים.

תשובה (3): **איבר** : **אוכלוסייה**. האם **איבר** הוא חלק מ**משהו**, ו**אוכלוסייה** זה כלל המשהו הזה? כן. **איבר** הוא חלק מאדם או בעל חיים ו**אוכלוסייה** זה כלל האנשים או בעלי החיים.

תשובה (4): **תו** : **מנגינה**. האם **תו** הוא חלק מ**משהו**, ו**מנגינה** זה כלל המשהו הזה? לא. מספר **תווים** אמנם מרכיבים **מנגינה**, אך **מנגינה** היא לא כלל התווים, אלא אוסף תווים מסוימים.

תשובה (3).

הבנה והסקה (שאלות 7-17)

7. חברת תרופות עורכת מחקר שמטרתו לבדוק תרופה חדשה נגד שפעת, ומצאה כי 90% מהמשתתפים שנטלו את התרופה דיווחו על שיפור במצבם תוך שבוע ימים. עלינו למצוא בתשובות נתון שמסביר מדוע תוצאות המחקר אינן מלמדות כי התרופה יעילה נגד שפעת. נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): נתון לפיו כל התרופות הקיימות לטיפול בשפעת מסייעות לכ-90% מהחולים בתוך שבוע אינו מלמד שהתרופה החדשה אינה יעילה, אלא רק שהיא אינה טובה יותר או פחות משאר התרופות בשוק. התשובה נפסלת.

תשובה (2): נתון לפיו 90% מהחולים בשפעת חשים שיפור במצבם בתוך שבוע גם אם אינם נוטלים תרופה כלשהי מלמד שהתרופה החדשה אינה יעילה, כיוון שהוא קובע כי החולים היו רואים שיפור במצבם תוך שבוע גם ללא התרופה. אם התרופה הייתה יעילה, אז מצבם של החולים היה אמור להשתפר בזמן קצר יותר. זו התשובה הנכונה.

למען שלמות ההסבר נבדוק גם את שאר התשובות:

תשובה (3): נתון לפיו השיפור במצבם של החולים שהשתתפו במחקר בא לידי ביטוי בירידת חום, ולא בהפחתת כאבים, מראה כי התרופה יעילה (מורידה חום), גם אם באופן חלקי. התשובה נפסלת.

תשובה (4): נתון לפיו במחקר השתתפו אנשים בגילים שרוב אינם חולים בשפעת אינו מלמד שהתרופה אינה יעילה, שכן המחקר הראה שהתרופה הייתה יעילה עבור אוכלוסיית הגילים שכן נבדקה. התשובה נפסלת.

תשובה (2).

8. מבקשים שנמצא בתשובות אמירה שמתאימה לבטא את הרעיון שבא לידי ביטוי באמירה "מי שנכווה ברותחין נזהר בצוננין".

הביטוי מתאר מקרה שבו מי שנפגע קשה מדבר כלשהו (נכווה ברותחין), ייזהר בפעם השנייה אפילו מדבר קל (נזהר בצוננין), או במילים אחרות, ניסיון כושל בעבר מביא לנקיטת זהירות רבה גם בסיטואציות פשוטות. נחפש בתשובות אמירה מתאימה לביטוי רעיון זה.

תשובה (1): מי שעקצה אותו דבורה יפחד גם מזבוב. עקיצה מדבורה מהווה פגיעה קשה, והיא מובילה לכך שנוהרים אפילו מדבר לא מסוכן ויקלי' כמו זבוב. מתאים, ולכן זו התשובה הנכונה. אין צורך לבדוק את שאר התשובות.

תשובה (1).

9. נבדוק את התשובות המוצעות עד שתתקבל פסקה הגיונית:

תשובה (2): רבים מהעוסקים בתקשורת מסכימים כי העיתונות הפופולרית חיונית ככלי ביטוי לכל שכבות הציבור. עם זאת, חוקרים העוסקים במדע המדינה טוענים כי אמצעי ביטוי זה מייצג בפועל רק שכבות חברתיות המקורבות לשלטון.

נתמזת: רוב אנשי התקשורת טוענים כי עיתונות מייצגת את כל שכבות הציבור, בעוד שחוקרים ממדעי המדינה טוענים שהעיתונות מייצגת בפועל רק שכבות מסוימות המקורבות לשלטון.

תשובה (2).

10. נבדוק את התשובות המוצעות עד שתתקבל פסקה הגיונית.

תשובה (4): המדינאי גילון עבר שינוי מפליג במרוצת חייו: בצעירותו סירב לבחון מחדש את השקפותיו ולשנותן, ואילו בגרותו השקפותיו המוצקות כאילו ניתכו לנוזל, והוא חדל להתבצר בעיקשות בנוסחאות מאובנות. אין פלא שנאמר עליו כי הוא נהפך מבזלת קשה ללכה זורמת.

נתמזת: גילון עבר שינוי קיצוני במהלך חייו. בתור צעיר נהג להתבצר בעמדותיו, וכשהתבגר חדל להיות כזה. (המוצקות + מבזלת קשה = היה קשה, ניתכו לנוזל + לכה זורמת = הפכו גמישות יותר)

תשובה (4).

11.

נבדוק את התשובות המוצעות עד שתתקבל פסקה הגיונית.

תשובה (3): אף שכל מה שציון אמר עד עתה התברר כשגוי לחלוטין, דוד אינו יכול שלא לבטוח בציון. נתמצת: למרות שכל מה שציון אמר עד עכשיו שגוי, דוד עדיין בוטח בו. (אינו יכול שלא לבטוח = בוטח) **תשובה (3).**

12.

לפנינו שאלה מסוג מחזק מחליש. נתון שרוב המחקרים שקרא אריאל מצביעים על קשר בין שתיית תה ורדים להטבה בבריאות, למעט שניים בהם לא נמצא קשר כזה. אריאל מסיק מכך שעליו להרבות בשתיית תה ורדים כדי לשפר את בריאותו, ושואלים אותנו מה **לא מחליש** את מסקנתו. נבדוק את התשובות המוצעות. שלוש מהן אמורות להחליש את המסקנה, ועלינו לסמן את התשובה הנותרת.

תשובה (1): מנתון זה עולה כי ייתכנו מחקרים רבים שלא מצאו קשר בין שתיית תה ורדים להטבה בבריאות, אך הם לא פורסמו (החוקרים גזו אותם). אם אותם מחקרים היו מפורסמים, הם וודאי היו מחלישים את המסקנה של אריאל. לכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): לחברות שמייצרות תה ורדים יש אינטרס להראות שקיים קשר בין שתיית תה ורדים להטבה בבריאות, שכן כך הן עשויים להגדיל את מכירותיהן. לפיכך העובדה שחברות אלו מימנו את המחקרים הופכת אותם לפחות אמינים. לכן, נתון זה מחליש את המסקנה של אריאל ולכן התשובה נפסלת. את רוב המחקרים שבהם נמצא קשר בין שתיית התה לבין הטבה בבריאות מימנו יצרני תה ורדים, והדבר מעיב על אמינות המחקרים.

תשובה (3): מנתון זה עולה שהמחקרים שהראו קשר בין שתיית תה ורדים להטבה בבריאות הופיעו בכתבי עת פחות אמינים. כיוון שעדיף לסמוך על מחקרים שמפורסמים בכתבי עת אמינים, נסיק כי אין קשר בין שתיית תה ורדים להטבה בבריאות. לפיכך, נתון זה מחליש את המסקנה של אריאל ולכן התשובה נפסלת. פסלנו שלוש תשובות ולפיכך התשובה הנותרת בהכרח נכונה. למען שלמות ההסבר נבדוק גם אותה:

תשובה (4): נתון לפיו המחקרים שלא נמצא בהם קשר בין שתיית התה לבין הטבה בבריאות נערכו לפני המחקרים שנמצא בהם קשר כזה לא משפיע על המסקנה של אריאל, שכן מועד פרסום המחקרים לא מעיד על נכונותם או על איכותם.

תשובה (4).

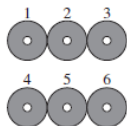
13.

נתון שבקופסה שישה חרוזים - שלושה אדומים ושלושה צהובים, מסודרים בשתי שורות בהתאם לסרטוט. בנוסף נתון שכל חרוז אדום צמוד לחרוז צהוב אחד בדיוק, ושואלים אותנו באיזה מקום לא יכול להימצא חרוז אדום. נבדוק את התשובות המוצעות.

תשובה (1): 1. אם יש חרוז אדום במקום 1, אז שני החרוזים האדומים הנוספים יכולים להיות במקומות 3 ו-4, 3 ו-6, או 4 ו-6. כלומר, חרוז אדום יכול להופיע במקום 1, ולכן התשובה נפסלת.

הערה: בפועל הראנו שכדור אדום יכול להופיע במקומות 3 ו-4, ולכן תשובות (3) ו-(4) נפסלות. זה מספיק כדי לקבוע שתשובה (2) בהכרח נכונה, אך למען שלמות ההסבר נבדוק גם אותה.

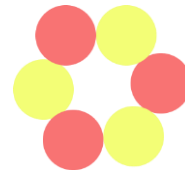
תשובה (2): 2. אם נשים חרוז אדום במרכז השורה העליונה (מקום 2), אז כדי שיהיה לצדו כדור צהוב בדיוק, חייב להיות כדור אדום בצדו האחר. הבעיה היא שלצדו של הכדור האדום הנוסף אין כדור צהוב, ולכן סידור זה בלתי אפשרי על פי הנתונים.

תשובה (2).

14. יש עדיין שישה חרוזים - שלושה אדומים ושלושה צהובים, רק שעכשיו מבקשים שנסדר אותם כך שכל חרוז אדום יהיה בדיוק בין שני חרוזים צהובים.

הדרך היחידה לסדר את כל הכדורים בהתאם לכלל היא בצורת מעגל באופן הבא:

תשובה (1).

15. לפנינו ציטוט ממאמר, ומבקשים שנמצא בתשובות טענה שמסכמת את הטיעון שעולה ממנו בצורה טובה. נבין מהי הטענה העולה מהציטוט, ולאחר מכן ניגש לתשובות המוצעות.

בתחילת הציטוט עולה טענה לפיה המתודה המדעית היא תיאורית **בלבד**: מטרתה לצבור ידע, אך אי אפשר להסיק ממנה לגבי מוסר. בהמשך ניתנת דוגמה שמסבירה טוב יותר את הטענה – הנדסה גנטית ופצצת אטום לא היו באות לעולם ללא הישגי המדע, ועדיין לא צריך לתת לדעתם של המדענים בנוגע לשימוש בהם משקל יתר.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (4)** לפיה **אין סיבה שלעמדתם של אנשי מדע יהיה משקל מיוחד בדיון האתי הנוגע לשימוש בהמצאותיהם, שכן המדע והמוסר הם מערכות נפרדות זו מזו** מתאימה בדיוק.

למען שלמות ההסבר נבדוק גם את שאר התשובות:

תשובה (1): לפי תשובה זו הטענה המרכזית העולה מהציטוט היא שבגלל שמדענים עוסקים בתיאור העולם, הם כמעט ולא מתייחסים לשיקולי מוסר במהלך עבודתם. לא מתאים, ולכן התשובה נפסלת.

תשובה (2): לשאלה איזה שימוש יש לעשות בפיתוחים טכנולוגיים חדשים יש פנים מוסריים ולא מדעיים. התשובה נפסלת.

תשובה (3): הרעיון המרכזי הוא שלא צריך לתת משקל יתר לדעתם של מדענים בנוגע לשימוש ביצירות מדעיות, ולא שלמרות שאי אפשר להסיק מסקנות מוסריות מידע מדעי, צריך לתת גם למדענים זכות להשתתף בהכרעה כיצד להשתמש בהמצאותיהם. התשובה נפסלת.

תשובה (4).

16. לפנינו פסקה רבת מלל, ושואלים אותנו איזו טענה עולה ממנה.

נתמצת את הפסקה וניגש לתשובות המוצעות.

בתחילת הפסקה נכתב שהיחס בין אורך הקמיצה לאורך האצבע המורה יכול ללמד על הסיכוי של אדם להפגין ביצועים ספורטיביים טובים. בהמשך מסבירים שהקשר נוצר מכיוון שיחס אורכי האצבעות **מתואם** עם רמת ההורמון טסטוסטרון בגוף, ורמה גבוהה של טסטוסטרון בגוף משפרת ביצועים ספורטיביים. בסוף הפסקה מתוארים מחקרים מאוחרים שמסבירים שמה שהופך את הקמיצה לארוכה ביחס לאצבע המורה הוא חשיפה של האדם לרמה גבוהה של טסטוסטרון בעודו עובר ברחם.

נסכם: רמה גבוהה של טסטוסטרון ברחם הופכת את הקמיצה לארוכה ביחס לאצבע המורה, ובנוסף משפרת ביצועים ספורטיביים.

כעת נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): הטענה לפיה היחס בין אורך הקמיצה לאורך האצבע המורה של אדם יכול להשפיע על ביצועי הספורטיביים אינה נכונה לפי הקטע. גם היחס בין אורך הקמיצה לאורך האצבע המורה, וגם רמת הביצועים הספורטיביים מושפעים מגורם שלישי, רמת הטסטוסטרון, שמשפיע עליהם בנפרד. התשובה נפסלת.

תשובה (2): הטענה לפיה חשיפה לרמה גבוהה של טסטוסטרון ברחם קשורה לרמה גבוהה של טסטוסטרון בבגרות עולה מהפסקה – מהפסקה ניתן להסיק שקיים מתאם חיובי בין רמת טסטוסטרון ברחם (שמשפיעה

על אורך הקמיצה) לרמת טסטוסטרון בבגרות (שמשפיעה על הביצועים הספורטיביים) ולכן זו התשובה הנכונה.

למען שלמות ההסבר נבדוק גם את שאר התשובות:

תשובה (3): הטענה לפיה מחקרים מאוחרים ערערו על הקשר שנמצא בין יחס אורכי האצבעות לבין רמת הטסטוסטרון בבגרות לא עולה מהפסקה. התשובה נפסלת.

תשובה (4): הטענה לפיה אצל אנשים שנחשפו לרמה גבוהה של טסטוסטרון ברחם יחס אורכי האצבעות **מתואם** עם הביצועים הספורטיביים יותר מאצל אנשים אחרים אינה עולה מהפסקה. לפי הפסקה רמת טסטוסטרון גבוהה ברחם הופכת את הקמיצה לארוכה יותר ביחס לאצבע, ואף תורמת לביצועים ספורטיביים בעתיד, ולפיכך רמת טסטוסטרון נמוכה אמורה להפוך את הקמיצה לפחות ארוכה ביחס לאצבע, ולגרום לביצועים ספורטיביים ירודים יותר בעתיד. היחס בין אורך הקמיצה לאצבע לבין רמת הביצועים הספורטיביים תמיד מתואם.

תשובה (2).

17.

לפנינו פסקה קצרה ושואלים אותנו איזו טענה נובעת ממנה. נתמצת אותה וניגש לתשובות המוצעות:

כאשר אדם טוען טענה כלשהי, נוצרים שני רשמים אצל השומע: 1. שהטענה נכונה ו-2. שהוא מאמין שהטענה נכונה. לכן, אם אדם טוען טענה שהוא יודע שאינה נכונה, הוא יוצר אצל השומע שני רשמים מוטעים: 1. שהטענה נכונה למרות שהיא לא נכונה, ו-2. שהדובר מאמין שהטענה נכונה למרות שאינו מאמין בכך.

נבדוק את התשובות המוצעות:

תשובה (1): בפסקה נכתב: "אם האדם אומר זאת (= שיש לו 20 שקלים בכיסו) אף שהוא יודע שאין בכיסו דבר, הרי הוא יוצר אצל השומע שני רשמים מוטעים – וזאת אף ששיקר רק שקר אחד". לפיכך, הטענה לפיה אדם שטוען כי יש בכיסו עשרים שקלים אף שאין בכיסו דבר משקר שני שקרים אינה נכונה לפי הקטע, והתשובה נפסלת.

תשובה (2): יכול להיות אדם שטוען טענה שהוא מאמין שהיא אמיתית אך בפועל היא אינה אמיתית. במקרה כזה הוא ייצור רושם מוטעה אחד אצל השומע. לפיכך, הטענה אינה נכונה והתשובה נפסלת.

תשובה (3): אדם שטוען כי יש בכיסו עשרים שקלים אף שהוא מאמין שזה שקר, אך בפועל הוא שכח ויש לו באמת עשרים שקלים, ייצור רק רושם מוטעה אחד אצל השומע, שהוא מאמין שיש בכיסו עשרים שקלים למרות שאינו מאמין בכך.

פסלנו שלוש תשובות ולכן התשובה הנותרת בהכרח נכונה. למען שלמות ההסבר נבדוק גם אותה:

תשובה (4): אדם שטוען טענה שהוא מאמין שהיא אמיתית אף שלמעשה אינה אמת יוצר אצל השומע רק רושם מוטעה אחד.

תשובה (4).

הבנת הנקרא (שאלות 18-23)

18.

נשאלנו מה נועדה להדגיש המילה "דווקא" שבשורה 10.

בפסקה הראשונה מציע החוקר פיטר סינגר השערה לפיה הפילוסופיה ההומניסטית בתקופת הרנסנס מחזקת את התפיסה שיש היררכיה ברורה בין האדם לבין שאר בעלי החיים. בסוף הפסקה נכתב שבעת האחרונה חוקרים טוענים שההתייחסות להגות הרנסנס כפי שהציג אותה סינגר היא פשטנית וחסרת אחריות.

אם כהמשך לטענת החוקרים נכתב: "לטענת ההיסטוריונית ג'ויס סולסברי, בתקופת הרנסנס דווקא היטשטשו הגבולות בין בני האדם לבין בעלי החיים", הרי שהמילה דווקא נועדה להדגיש את הניגוד בין טענתה של סולסברי (לפיה הגבולות בין בני האדם לבעלי החיים היטשטשו בתקופת הרנסנס) לבין השערתו של סינגר (לפיה תקופת הרנסנס מחזקת את התפיסה שיש היררכיה ברורה בין בני האדם לבעלי החיים).

תשובה (3).

19. נשאלנו איזו מהשורות המופיעות בתשובות יכולה להתאים להיות שורה של משורר מתקופת הרנסנס על פי סולסברי.

סולסברי טוענת שהגבולות בין האדם לחיה היטשטשו בתקופת הרנסנס, דבר הבא לידי ביטוי במשלים מהתקופה בהם מתוארות החיות כיצורים תבוניים ומדברים, ובתפיסה של אותה תקופה לפיה חלק מהתנהגויות האדם הן "חייטיות".

נבדוק את התשובות המוצעות ונחפש שורה משיר שיכולה להתאים לטענתה. כלומר, שורה שמביאה לידי ביטוי את העובדה שהגבולות בין בני האדם ובעלי החיים היטשטשו.

נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (4)** לפיה **האדם דוהר לארוחה, והיונה בשוכך בוכה** מתאימה בדיוק. התנהגות האדם מתוארת כ"חייטית" (האדם **דוהר** לארוחה), ובעל החיים מתואר כיצור תבוני (היונה **בוכה** בשוכך).

למען שלמות ההסבר נסביר מדוע שאר התשובות אינן מתאימות:

תשובה (1): שורה זו מדגישה את ההבדל בין האדם התבוני (מהרהר) ובעלי החיים הפראיים (נמר טורף ורץ מהר). התשובה נפסלת.

תשובה (2): לפי שורה זו בעל החיים הוא השולט, והאדם מפחד ממנו. התשובה נפסלת.

תשובה (3): שורה זו כלל אינה מתייחסת לבעלי החיים. התשובה נפסלת.

תשובה (4).

20. נשאלנו איזו מהטענות שבתשובות משתמעת מדבריו של ארסמוס, המובאים בפסקה השלישית.

נקרא את הפסקה וניגש לתשובות המוצעות.

בתחילת הפסקה נטען שחלק מהוגי הרנסנס הרחיקו לכת וטענו שדווקא לחיות יש יתרון על האדם. כדוגמה לכך מתואר ארסמוס, כמי שטען שיכולתו הלשונית של האדם היא מקור לאומללות ולסבל, וכי עיסוקו של האדם במדע מעיד דווקא על חיסרון שלו – הוא נזקק לו כדי לשרוד.

מקטע זה משתמע שלפי ארסמוס **היחודיות לאדם** (יכולת לדבר ועיסוק במדע) **הן בעוכריו**.

תשובה (4).

21. נשאלנו על איזו תפיסה הפרודיה של ג'לי קוראת תיגר.

היצירה של ג'לי מספרת על בני אדם שהופכים לחיות. לאחר שמוצע להם לחזור להיות בני אדם הם שוקלים את היתרונות והחסרונות שאפיינו את מצבם בעבר כבני אדם, ורובם מעדיפים להישאר חיות. המסקנה כפי שעולה מהסיפור היא "תמונה אידיאלית של בעלי החיים, ולעומתה - ראייה קודרת למדי של מצב האדם" (שורה 22).

לפיכך, אם לפי היצירה עדיף להיות בעלי חיים ולא בני אדם, הרי שהיא באה לקרוא תיגר על התפיסה לפיה **האדם הוא יצור עליון ביחס ליצורים האחרים**.

תשובה (4).

22. נשאלנו איזו טענה מדגימים דבריו של ליאונרדו דה-וינצ'י בפסקה הרביעית.

במהלך הפסקה הרביעית נכתב כי בתקופת הרנסנס עולה ביקורת מוסרית בנוגע לציד. אם בעבר נשמעה ביקורת על ציד רק בקרב חוגי כנסייה שהאשימו אצילים בעיסוק יתר בציד על חשבון עיסוק בדת, לראשונה נשמעת הסתייגות מציד בגלל האכזריות שיש בו כלפי בעלי החיים.

בסוף הפסקה מובאים דבריו של דה-וינצ'י הצמחוני שטען שהאדם הוא מלך חיות הטרף, ושהוא צד בעלי חיים רק כדי להרגיע את תאוותו לבשר. הוא מציין שהאדם מתאכזר לחיות, ואינו חס עליהן, אלא אם הוא זקוק להן כדי שיביאו לעולם צאצאים אותם יוכל לצוד ולאכול.

דה-וינצ'י טוען טענה מוסרית כנגד ציד בעלי חיים, ולפיכך דבריו מהווים דוגמה ל**ביקורת שהושמעה בתקופת הרנסנס על ציד שלא נשענה על נימוקים דתיים**.

תשובה (4).

.23

נשאלנו איזו מן האפשרויות שבתשובות מתארת את מבנה הקטע בצורה הטובה ביותר.

נסכם בקצרה את הקטע וניגש לבדוק את התשובות המוצעות.

הפסקה הראשונה נפתחת התיאור תופעת הניצול והציד של בעלי חיים. בהמשך נכתב שהתופעה התעצמה בתקופת הרנסנס, מוצגת השערה פילוסופית לפיה התעצמות התופעה תואמת את התפיסה הרווחת באותה תקופה לפיה האדם הוא ייצור עליון, ובעלי החיים נועדו לשרתו.

בפסקה השנייה מוצגת תפיסה שונה לפיה הגבולות בין בני האדם ובעלי החיים דווקא היטשטשו בתקופת הרנסנס, ומובאים בה ממצאים התומכים בתפיסה זו (משלים ומכתבים של רופאים מהתקופה).

בפסקה השלישית מוצגת תפיסה, קיצונית יותר מזו המוצגת בפסקה השנייה, לפיה לחיות יש יתרון על פני בני האדם. גם כאן הוצגו ממצאים התומכים בתפיסה ("שבחי הסכלות" והפרודיה של ג'יל).

בפסקה הרביעית נכתב שבתקופת הרנסנס החלה ביקורת על האכזריות של הציד.

בפסקה החמישית והאחרונה מוצגים הסברים נוספים לתופעת הציד בתקופת הרנסנס – גידול באוכלוסייה, עלייה ברמת החיים ושכלול כלים טכנולוגיים.

נבדוק את התשובות המוצעות ונראה כי **תשובה (3)** לפיה מבנה הקטע הוא **תיאור תופעה היסטורית** (צייד

בתקופת הרנסנס) **והסבר לתופעה** (תפיסה כי חיות נועדו לשרת את בני האדם) ← **טענות הסותרות את**

ההסבר וממצאים המחזקים כל אחת מהן (בעלי החיים שווים לאדם ואולי אף יש להם יתרון על פניו) ←

הסברים אחרים לתופעה (הציד גדל כי האוכלוסייה ורמת החיים עלתה, והכלים הטכנולוגיים השתפרו)

מתאימה בדיוק.

תשובה (3).